NN 117/2021 (29.10.2021.), Naputak za provedbu Zakona o državnim maticama

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

2012

Na temelju članka 53. Zakona o državnim maticama (»Narodne novine«, br. 96/93., 76/13. i 98/19.) ministar pravosuđa i uprave donosi

NAPUTAK

ZA PROVEDBU ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA

I. OPĆE ODREDBE

1. Predmet naputka

Članak 1.

Ovim Naputkom propisuje se način rada u vođenju državnih matica, pravo uvida u državne matice i spise te način izdavanja isprava iz državnih matica.

2. Upis podataka u državne matice

Članak 2.

U državnu maticu podatke upisuje matičar matičnog područja kojem pripada naseljeno mjesto gdje se dogodila činjenica rođenja, sklapanja braka ili smrti.

Članak 3.

(1) Temeljni upisi činjenica rođenja, sklapanja braka i smrti upisuju se u odgovarajuću državnu maticu po rednim brojevima, počevši od broja jedan do broja kojim završava posljednji upis istekom kalendarske godine.

(2) Temeljni upisi u državnu maticu obavljaju se, u pravilu, po redu prijava, odnosno po redu kojim su zaprimljena pismena na temelju kojih se obavlja upis.

(3) Ako pismeno na temelju kojeg se obavlja temeljni upis ne stigne u godini u kojoj je datirano, odnosna činjenica upisuje se u državnu maticu one godine u kojoj je pismeno stiglo matičaru.

Članak 4.

(1) Kod svakog upisa u državnu maticu, upisuje se datum izvršenja upisa te osobno ime matičara koji je izvršio upis.

(2) Uz svaki naknadni upis i bilješku potrebno je upisati datum upisa bilješke te osobno ime matičara koji je bilješku upisao.

(3) Datum se piše arapskim brojevima. Sati se pišu brojevima od 00 do 23, a minute od 00 do 59.

Članak 5.

(1) Upis u državnu maticu matičar je dužan u skladu s člankom 25. Zakona o državnim maticama izvršiti bez odgode.

(2) Upis se može odgoditi kad su podaci koji se moraju upisati nepotpuni. U tom slučaju, matičar će pozvati prijavitelja da dopuni podatke. Ako se radi o podacima koji prijavitelju nisu poznati i ne mogu se pribaviti u postupku, matičar će izvršiti upis, a rubrike državne matice određene za upis tih podataka ostavit će nepopunjene.

(3) Ako se podatak određen za temeljni upis, koji je do zaključenja temeljnog upisa ostao nepopunjen, naknadno utvrdi, matičar će izvršiti upis tog podatka u odgovarajuću rubriku državne matice nakon izvršenog naknadnog upisa i bilješke o određenom podatku.

Članak 6.

(1) Osobni podaci roditelja novorođenog djeteta, osobni podaci ženika i nevjeste i osobni podaci za umrlu osobu upisuju se na temelju podataka iz državnih matica ili drugih javnih isprava kojima se isti dokazuju.

(2) Drugi podaci predviđeni zakonom, koji se ne dokazuju javnim ispravama, upisuju se u državne matice na temelju izjave (zanimanje, osobno ime djeteta, nacionalnost i dr.).

(3) O svim usmenim izjavama na temelju kojih se upisuje neki podatak u državnu maticu, matičar sastavlja zapisnik.

Članak 7.

(1) Podatak o hrvatskom državljanstvu upisuje se u državnu maticu na temelju podataka upisanih u evidenciji o državljanstvu.

(2) Podatak o stranom državljanstvu upisuje se u državnu maticu na temelju odgovarajuće strane isprave.

(3) Naziv državljanstva ispisuje se, u pravilu, pridjevom izvedenim iz imena države čiji je državljanin osoba na koju se podaci odnose.

Članak 8.

(1) Prilikom upisa činjenice rođenja ili smrti u državnu maticu u rubriku »Primjedbe« upisuje se podatak o prijavitelju, a prilikom upisa sklapanja braka podatak o osnovi upisa.

(2) Ako je prijavitelj iz stavka 1. ovog članka fizička osoba, upisuje se ime, prezime, prebivalište prijavitelja i datum prijave.

(3) Ako je prijavitelj iz stavka 1. ovog članka pravna osoba, upisuje se naziv pravne osobe te brojčana oznaka i datum prijave.

(4) Ako se rođenje, sklapanje braka, smrt i druge činjenice koje se upisuju u državne matice, upisuju u državnu maticu na temelju rješenja (ili drugog akta) nadležnog javnopravnog tijela, u rubriku »Primjedbe« upisuje se podatak o osnovi upisa uz naznaku naziva javnopravnog tijela koje je donijelo rješenje na temelju kojeg se unosi upis u državnu maticu, brojčane oznake i datuma rješenja.

Članak 9.

(1) Ako stranke ne razumiju službeni jezik, upis će im se prevoditi putem sudskog tumača i to se bilježi u rubrici »Primjedbe«.

(2) Ako je stranka ili svjedok nepismen ili se ne može potpisati, prilikom sastavljanja zapisnika potpisat će je druga pismena osoba uz naznaku svog osobnog imena, adrese i broja identifikacijske isprave.

(3) Stranke koje su gluhe pročitat će upis.

(4) Strankama koje su gluhonijeme, a ne znaju ni čitati ni pisati, upis se mora objasniti putem tumača, odnosno prevoditelja znakovnog jezika ili druge osobe koja se s njima može sporazumjeti i to se bilježi u rubrici »Primjedbe«.

3. Provjera i utvrđivanje podataka

Članak 10.

(1) Matičar će po službenoj dužnosti provjeriti podatke osobnih stanja građana u evidencijama koje neposredno vodi, odnosno o kojima javnopravna tijela u Republici Hrvatskoj vode službenu evidenciju. Provjera podataka obavlja se uvidom u dostupne evidencije, a koriste se podaci verificiranih upisa.

(2) Hrvatski državljani koji žele sklopiti brak u Republici Hrvatskoj, a nisu upisani u maticu rođenih, radi utvrđivanja njihovog osobnog stanja prije sklapanja braka trebaju se upisati u maticu rođenih u Republici Hrvatskoj.

(3) Za strane državljane kod sklapanja braka provjera osobnog stanja utvrđuje se na temelju isprave o rođenju, potvrde kojom se dokazuje slobodno bračno stanje i potvrde o nepostojanju zakonskih zapreka za sklapanje braka te da će brak biti priznat.

(4) Isprave i potvrde iz stavka 3. ovog članka, koje služe provjeri osobnog stanja kod sklapanja braka, ne smiju biti starije od tri mjeseca, osim ako na njima nije propisan drugi rok važenja za ovu svrhu.

4. Ispravci i dopune podataka

Članak 11.

(1) Nakon zaključenja temeljnog upisa, matičar smije u skladu s člancima 30. i 39. Zakona o državnim maticama samo na temelju rješenja nadležnog upravnog tijela:

1. ispraviti greške
2. dopuniti podatke
3. poništiti upis ili bilješku.

(2) Ispravljeni podaci upisuju se u odgovarajuće rubrike matice, a u rubriku »Bilješke« upisuje se koji je podatak ispravljen te naziv nadležnog tijela koje je donijelo rješenje, brojčana oznaka i datum rješenja.

(3) Dopunjeni podaci upisuju se u odgovarajuće rubrike matice, a u rubriku »Bilješke« upisuje se koji je podatak dopunjen te naziv nadležnog tijela koje je donijelo rješenje, brojčana oznaka i datum rješenja.

(4) O poništenju upisa ili bilješke upisuje se bilješka o poništenju.

5. Upis promjena podataka

Članak 12.

(1) Sve promjene koje se odnose na činjenice rođenja, sklapanja braka i smrti, a nastale su ili su postale poznate nakon izvršenog temeljnog upisa, upisuju se u skladu s člankom 38. Zakona o državnim maticama kao bilješke.

(2) Kod upisa bilješki iz stavka 1. ovog članka, uz bilješku se upisuje podatak o osnovi upisa te naziv javnopravnog tijela koje je donijelo rješenje (ili drugi akt) na temelju kojeg se upisuje bilješka, brojčana oznaka i datum rješenja (ili drugog akta), podatak o imenu i prezimenu matičara i datumu upisa bilješke te datum nastanka događaja. Kada je to odlučno za nastup određene činjenice, upisuje se i datum pravomoćnosti rješenja.

(3) Nakon unosa primjedbi i bilješki označava se da li se primjedbe ili bilješke prikazuju na potvrdi u rubrici »Primjedbe i naknadni upisi« ili na izvatku u rubrici »Primjedbe« i »Naknadni upisi i bilješke« te kojim redoslijedom.

(4) O programskoj promjeni podataka informacijski sustav državnih matica automatski stavlja bilješku o vremenu, sadržaju i razlogu promjene.

6. Verifikacija upisa

Članak 13.

(1) Upis u državnu maticu matičar mora verificirati. Verifikaciju obavlja matičar nadležnog matičnog ureda.

(2) Podatak o verifikaciji upisa kao i osobno ime matičara koji je verifikaciju izvršio moraju biti vidljivi u elektroničkom zapisu i ulaze u sadržaj isprave koja se izdaje.

(3) Na obrascu isprave na za to predviđenom mjestu iskazuje se ime matičara koji izdaje ispravu.

(4) Matičar koji je izvršio verifikaciju upisa odgovoran je za sadržaj isprave pripremljene za ispis, a matičar koji izdaje ispravu iz verificiranog upisa dužan je dodatno provjeriti sadržaj isprave.

(5) Nenadležni matičar nema ovlasti mijenjati sadržaj upisa ili isprave koji su verificirani u nadležnom matičnom uredu.

Članak 14.

(1) Verifikacija je potvrda da su svi upisani podaci točni i da se temeljem takvog upisa mogu izdati isprave.

(2) Prije verifikacije upisa prenesenih iz starijih državnih matica, posebno crkvenih matičnih knjiga, potrebno je izvršiti dodatne provjere u svim dostupnim evidencijama u Republici Hrvatskoj radi dopune nepotpunih upisa.

(3) U slučaju višestrukog upisa, postupak verifikacije se prekida do okončanja upravnog postupka o pravovaljanom upisu.

Članak 15.

(1) Ako upis nije verificiran, isprava se ne može izdati. Ovlašteni matičar koji je zaprimio zahtjev za izdavanje isprave mora zatražiti od nadležnog matičara verifikaciju upisa.

(2) Ako se upis iz bilo kojeg razloga ne može verificirati, nadležni matičar o tome izvješćuje matičara kojem je podnesen zahtjev za izdavanje isprave. O nemogućnosti verifikacije matičar kojem je podnesen zahtjev za izdavanje isprave obavještava stranku.

Članak 16.

Naknadnim upisom nove bilješke u već verificirani upis, mora se ponoviti verifikacija upisa.

II. MATICA ROĐENIH

1. Prijava i upis rođenja djeteta

Članak 17.

(1) Temeljni upis činjenice rođenja upisuje se u maticu rođenih u skladu s odredbama članaka 10., 27. i 40. Zakona o državnim maticama na temelju:

1. usmene ili pisane prijave
2. odluke nadležnog upravnog tijela
3. inozemne isprave o rođenju.

(2) Ako se činjenica rođenja djeteta prijavljuje usmeno, o prijavi matičar sastavlja zapisnik.

Članak 18.

(1) Rođenje djeteta u zdravstvenoj ustanovi prijavljuje se pisano, u pravilu, elektroničkim putem.

(2) Elektroničke prijave dostavljaju se nadležnom matičnom uredu.

(3) Ako matični ured nije nadležan za mjesto rođenja ili dijete nije rođeno u zdravstvenoj ustanovi koja je dostavila elektroničku prijavu, zatražit će od zdravstvene ustanove storno elektroničke prijave i dostavu prijave rođenja djeteta u fizičkom obliku (papirnatu). Nakon toga, nenadležni matični ured prosljeđuje prijavu rođenja u fizičkom obliku nadležnom matičnom uredu.

Članak 19.

(1) Za dijete rođeno u prometnom sredstvu kao mjesto rođenja upisuje se mjesto u kojem je putovanje majke završilo.

(2) Za dijete rođeno kod kuće kao mjesto rođenja upisuje se mjesto gdje se dijete rodilo.

Članak 20.

(1) Ako majka rodi dvoje ili više djece odjednom, svako dijete treba upisati posebno u državnu maticu po redu rođenja. U rubriku »Primjedbe« upisuje se da su djeca blizanci i kod svakog se navodi redni broj pod kojim je upisan njegov blizanac.

(2) Ako se red rođenja blizanaca ne može ustanoviti, dodaje se u produžetku: »Red rođenja blizanaca nije utvrđen.«

Članak 21.

(1) Činjenica rođenja mrtvorođenog djeteta upisuje se u maticu rođenih s podacima koji su predviđeni za živorođeno dijete osim podatka o državljanstvu. Osobno ime unosi se na zahtjev roditelja.

(2) U rubriku »Primjedbe« upisuje se bilješka da je dijete mrtvorođeno.

2. Određivanje osobnog imena djeteta

Članak 22.

Ako prilikom prijavljivanja činjenice rođenja nije određeno osobno ime djeteta, odgovarajuća rubrika popunit će se kad osobno ime djeteta bude određeno.

Članak 23.

(1) Ako je osobno ime djeteta odredio centar za socijalnu skrb, matičar će upisati određeno osobno ime u odgovarajuću rubriku temeljnog upisa matice rođenih te o tome upisati bilješku.

(2) Ako su osobno ime djeteta odredili roditelji nakon isteka zakonskog roka za određivanje osobnog imena djetetu, a prije nego je centar za socijalnu skrb donio rješenje o osobnom imenu djeteta, matičar će temeljem rješenja nadležnog upravnog tijela županije odnosno Grada Zagreba (dalje: nadležno upravno tijelo) upisati određeno osobno ime u odgovarajuću rubriku temeljnog upisa matice rođenih te o tome upisati bilješku s naznakom tko je i kad odredio osobno ime djetetu te dostaviti o tome obavijest nadležnom centru za socijalu skrb.

3. Izjava o osobnom imenu za uporabu u pravnom prometu

Članak 24.

(1) Ako se osobno ime određeno djetetu sastoji od više riječi, u skladu s člankom 13. Zakona o državnim maticama, osobe ovlaštene za određivanje osobnog imena djeteta, mogu matičaru dati izjavu kojim će se osobnim imenom dijete služiti u pravnom prometu.

(2) Matičar će prilikom upisa djeteta u maticu rođenih u rubriku »Primjedbe« upisati kojim će se osobnim imenom dijete služiti u pravnom prometu.

(3) Ako se izjava o osobnom imenu djeteta za uporabu u pravnom prometu daje po isteku zakonskog roka od 30 dana od dana rođenja, upis se obavlja na temelju izjave dane na zapisnik.

(4) Za osobe koje u matici rođenih imaju upisano više riječi u imenu ili prezimenu, a daju izjavu o osobnom imenu za uporabu u pravnom prometu, upis bilješke u maticu rođenih obavlja se na temelju izjave dane na zapisnik.

(5) Ako matičar pred kojim je dana izjava o osobnom imenu za uporabu u pravnom prometu nije nadležan za upis izjave, bez odgode će dostaviti primjerak zapisnika nadležnom matičaru.

4. Podaci o roditeljima

Članak 25.

(1) Ako je prilikom temeljnog upisa činjenice rođenja u maticu rođenih jedan roditelj djeteta nepoznat ili su nepoznati drugi podaci, rubrike predviđene za unošenje odnosnih podataka ne popunjavaju se, a u rubriku »Primjedbe« unosi se bilješka da su ti podaci nepoznati.

(2) Nakon utvrđivanja podataka koji do zaključenja temeljnog upisa nisu bili poznati isti se upisuju u odgovarajuće rubrike, a bilješka o nepostojanju tih podataka iz rubrike »Primjedbe« ne iskazuje se na izvatku i potvrdi iz matice rođenih.

(3) Kod upisa činjenice rođenja nađenog djeteta čiji roditelji nisu poznati, u rubriku »Primjedbe« unosi se bilješka o izvršenom upisu na temelju rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb, brojčana oznaka i datum rješenja.

Članak 26.

Ako je majčinstvo ili očinstvo utvrđeno u sudskom postupku, podatak o roditelju upisat će se u odgovarajuće rubrike matice rođenih na temelju sudske odluke.

5. Priznanje očinstva

Članak 27.

(1) Postupak priznanja očinstva pred matičarem uređen je Obiteljskim zakonom.

(2) Kad je priznanje očinstva, uz pristanak majke, dano prije ili prilikom temeljnog upisa činjenice rođenja, bilješka o priznanju očinstva upisuje se u rubriku »Primjedbe«.

(3) Kad je priznanje očinstva dano nakon upisa činjenice rođenja, podatak o ocu upisat će se u odgovarajuću rubriku matice rođenih te se upisuje bilješka o priznanju očinstva.

(4) Nakon priznanja ili utvrđivanja očinstva, otac djeteta zajedno s majkom djeteta može odrediti novo osobno ime djetetu te dati izjavu o nacionalnosti djeteta.

(5) Ako se priznanje očinstva odnosi na dijete koje je u maticu rođenih upisano sa stranim državljanstvom, a priznanje očinstva je uslijedilo od osobe koja je u vrijeme djetetova rođenja bila hrvatski državljanin, matičar uz bilješku o priznanju upisuje i bilješku o stjecanju hrvatskog državljanstva podrijetlom.

(6) Ako matičar pred kojim je dana izjava o priznanju majčinstva ili očinstva nije nadležan za upis djeteta u maticu rođenih, bez odgode će dostaviti primjerak zapisnika nadležnom matičaru.

(7) Ako je priznanje očinstva dano u valjanoj oporuci, matičar postupa na isti način kao da je primio zapisnik o priznanju očinstva.

(8) Ako se priznanje očinstva odnosi na punoljetnu osobu, bilješka o pristanku na priznanje upisuje se na isti način kao i za dijete.

6. Osporeno očinstvo ili majčinstvo

Članak 28.

(1) O osporenom očinstvu ili majčinstvu djeteta u matici rođenih upisuje se bilješka.

(2) Podaci o ocu ili majci u temeljnom upisu matice rođenih, nakon osporenog očinstva ili majčinstva, ne iskazuju se na ispravama iz matice rođenih.

(3) U slučaju osporenog majčinstva, smatra se osporenim i očinstvo majčina muža, odnosno muškarca čije je očinstvo utvrđeno priznanjem te se podaci o mužu majke odnosno priznatom ocu ne iskazuju na ispravama.

7. Upis posvojenja

Članak 29.

(1) Upis posvojenja matičar obavlja sukladno Obiteljskom zakonu.

(2) Posvojenik se u maticu rođenih upisuje s podacima koji su za njega važeći od dana pravomoćnosti rješenja o posvojenju.

(3) Kod upisa posvojenja za dijete stranog državljanstva ili bez državljanstva koje su posvojili hrvatski državljani, u maticu rođenih kod novog upisa matičar po službenoj dužnosti upisuje podatak o hrvatskom državljanstvu.

(4) Kod novog upisa posvojenika u maticu rođenih u rubriku »Primjedbe« upisuje se bilješka o izvršenom upisu na temelju rješenja.

8. Upis podatka o državljanstvu

Članak 30.

(1) Podatak o državljanstvu djeteta matičar upisuje na temelju podataka upisanih za roditelje u evidenciji o državljanstvu kod stjecanja hrvatskog državljanstva podrijetlom, odnosno na temelju rješenja nadležnog tijela državne uprave kod stjecanja državljanstva djeteta prirođenjem.